Buďte s námi eco-friendly

Chtě nechtě si musíme přiznat, že naše planeta není perpetum mobile a nevládne bezedným rezervoárem vody, nerostných surovin ani kyslíku. Možná si říkáte, že změna přístupu jednoho obyčejného smrtelníka naši zelenou matičku nespasí. Je to ovšem **nejjednodušší věc, kterou můžeme udělat – začít od sebe a doufat, že se ostatní přidají. Mysleme na naše děti, vnoučata, pravnoučata.**

Co je to eco-friendly?

Volně přeloženo z angličtiny znamená označení „eco-friendly“ eko-přátelský, tedy přátelský k přírodě. Obvykle se označení týká produktů, které nejsou škodlivé pro životní prostředí, snižují množství odpadu a pomáhají šetřit přírodní zdroje (voda, energie atd.)

Eco-friendly může být kosmetika, drogistické zboží, potraviny, nápoje, káva, alkohol, a dokonce také oblečení. Překvapivě se dá eco-friendly cestovat! Máte chuť zkusit s námi začít v roce 2021 začít vytvářet zdravější planetu?

Živá voda

Může to vypadat, že vody je na planetě tolik, že se jejího nedostatku nemusíme obávat. Vždyť se všude mluví o globálním oteplování a tání ledovců! Tato fosilní voda je však neobnovitelným zdrojem, stejně jako například ropa. **Ačkoliv voda pokrývá většinu zemského povrchu, z více jak 96 % se jedná o vodu slanou.** Ano, existuje sice proces odsolování mořské vody, nicméně tento způsob je kvůli odpadní solance velkou zátěží pro přírodu, zároveň je i značně nákladný (některé zdroje hovoří dokonce o 5krát vyšší ceně).

Obnovitelné vodní zdroje přitom čerpáme rychleji, než dešťové srážky stačí doplňovat. Jak na svých webových stránkách uvádí WHO (Světová zdravotnická organizace), do roku 2025 bude polovina světové populace žít v oblastech ohrožených nedostatkem vody. Přitom čistá pitná voda je pro život nezbytná. Mnoho českých domácností v posledních letech už nedostatek vody pociťuje ve svých soukromých studnách – některé obce se v letních měsících ocitají takřka na suchu, zakazují svým obyvatelům zalévat pitnou vodou zahrady a napouštět bazény.

Co můžeme udělat doma?

Není proto překvapením, že **šetrný přístup k přírodě bude radit jediné – šetřit vodou, jak se dá**. Značný podíl na spotřebě vody v domácnosti představuje používání splachovacího WC, uvádí se až 35 litrů pitné vody na osobu a den! **Zatímco malým tlačítkem na kombinované toaletě použijete při spláchnutí asi 3 litry vody, u velkého tlačítka je to 6 litrů.** Staré nehospodárné nádržky, které je možné vypustit najednou, mají obsah klidně větší než 10 litrů! Nemusíte hned uvažovat nad výměnou – je možné využít např. speciální sáčky se silikonovou výplní, která zmenší objem splachovací nádržky. Na trhu existují také výrobky, které omezují průtok vody do toalety. Fungují na jednoduchém principu – dokud držím tlačítko splachovadla, voda teče. Pokud vám není cizí razit nové bytové trendy, porozhlédněte se po kombinované toaletě s umyvadlem. Ke splachování se využívá voda, která dříve protekla umyvadlem.

Na vodovodní baterie se vyplatí pořídit perlátory, místo kohoutkových baterií doporučujeme používat ty pákové – ušetříte až 40 % vody, nemluvě o nákladech na její ohřívání. Samozřejmostí by mělo být zavírání vody během čištění zubů i holení. Voda nemusí téct ani během celého procesu sprchování. Pokud vlastníte vanu, vězte, že **každá vydatná koupel spolyká podle velikosti vany mezi 100 a 150 litry** vody! **Přitom sprcha je o mnoho skromnější – vystačí zhruba s 20 litry vody.** Světový nedostatek vody láká v moderních domácnostech k používání myčky. Mnohé vědecké výzkumy dokázaly, že **úsporné myčky nádobí spotřebují při naplnění 12 sad nádobí v průměru kolem 15 litrů vody, což je při ručním mytí nedosažitelné**.

Zázrak jménem dešťová voda

Používání dešťové vody nemusí být nutně omezené pouze na zalévání zahrady. Stále častěji lidé hledají cestu, jak ji dostat do domácnosti. Za vše mluví i státní dotační program „Dešťovka“ určený právě na zadržování a využívání dešťové vody. **Jedná se o měkkou vodu, která se hodí pro mnoho činností, jako je např. úklid, praní, splachování toalety či zalévání květin, hodí daleko více než upravená pitná voda.** Moderní systémy fungují na propracovanějším způsobu, než je dříve využívaný okap svedený do starého sudu.

Jak uspořit energie?

Čím méně energie dokážete spotřebovat, tím lépe. Řeč je hned o několika komoditách zároveň – elektrická energie, plyn, ropné produkty, dřevěné uhlí…

V zimních měsících je tématem číslo jedna vytápění. Dá se na něm ušetřit? Ano – **stačí zbytečně nepřetápět interiér**. Pokud máte radiátor osazený termostatem, využívejte jeho střední stupeň, který sám hlídá teplotu domácnosti. **Nezakrývejte topení záclonami nebo nábytkem**, tím snižujete jeho efektivitu. Pomoci k lepší výhřevnosti můžete **použitím odrazových folií za radiátory**. Topte rovnoměrně ve všech místnostech s ohledem na jejich využití – ložnice snese nižší teplotu než obývací pokoj, nenechávejte domácnost vymrznout. Pro přírodu a vlastně i váš účet je lepší obléknout delší rukáv než se zbytečně promenádovat po bytě v tílku a kraťasech.

Častým nešvarem domácností je nadměrné svícení třeba i v místnostech, kde právě nikdo není. Naučte zhasínat i ty nejmladší členy domácnosti. **Do méně využitých místností můžete pořídit např. světlo, které se ovládá čidlem na dveřích nebo snímačem pohybu**. Snížit spotřebu energie můžete i díky energeticky úsporným spotřebičům a žárovkám. Moderní LED osvětlení nabízí delší životnost a několikrát nižší náklady na svícení. Na svícení jednou LED žárovkou tedy můžete ušetřit i několik set korun ročně. Pokud se rozhodnete pořídit nový elektrický spotřebič, měla by vás zajímat nejenom cena, ale také energetický štítek, který kromě hlučnosti a účinnosti uvádí právě spotřebu energie. Neměli byste litovat zbavit se desítky let starého spotřebiče a vyměnit ho za nový.

Pozor na stand-by režim

Počítač, televizor, satelit, wifi-router a mnoho dalších spotřebičů je vybaveno tzv. stand-by režimem. Přístroj je sice vypnutý, ale pokud je připojený k elektrické síti, stále odebírá malé množství energie. Odborníci nedoporučují vypínat přístroje ze zásuvky každý den, ale **pokud odjíždíte na víkend či dovolenou, vyplatí se je odpojit od energetického zdroje**. Správné nastavení a údržba také pomáhají snížit jejich energetické nároky – pravidelně odmrazujte lednici, nastavte na telefonu, počítači i televizoru ekologický režim. Spousta lidí pouští televizi jenom jako kulisu, možná by stejnou či lepší službu poskytlo méně náročné rádio, které nespotřebovává energii na obraz.

Zelená energie?

Někteří dodavatelé elektrické energie nabízí svým zákazníkům tzv. zelenou elektřinu. V zásuvce to samozřejmě nepoznáte, ale dobrý pocit na srdci vás jistě zahřeje. **Podporujete totiž výrobce, kteří využívají obnovitelné zdroje energie a nepodílejí se na zvýšení produkce CO_2.** Dodavatel musí poskytnout záruku původu této energie, která je vyrobena pouze z obnovitelných zdrojů (např. větrná, vodní, solární elektrárna či bioplynová stanice). **Na konci loňského roku se objevil zajímavý start-up projekt, který svým zákazníkům nabízí tzv. zelený plyn.** Jeho odebíráním podporujete projekty, které významně přispívají ke snižování CO_2 v ovzduší (aktivity pod záštitou OSN, tvorba nových zelených ploch, výsadba stromů a další.)